

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

08 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecători:

Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță,
Valentina Clevadi, Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de către SRL „SL-Transgrup”, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a SRL „SL-Transgrup” împotriva SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan privind încasarea penalității și venitului ratat, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2014,

C O N S T A T Ă :

La data de 12 octombrie 2013, SRL „SL- Transgrup” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva pîrîților SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan, privind încasarea penalității și venitului ratat.

În motivarea acțiunii a indicat că, în procesul activității economice SRL „SL-Transgrup” a luat în arendă provizorie pe un termen de cinci ani, de la SRL „Aptranstir”, conform contractului din 04 martie 2009 o remorcă de tip Fruehauf Trailer cu n/î C AU 974.

Tot în aceleași scopuri SRL „SL- Transgrup” a luat în arendă provizorie pe un termen de cinci ani, de la Vladimir Perjan, ca persoană fizică, conform contractului din 04 martie 2009 unitatea de transport (tractorul) de marcă Volvo FH12-420 cu n.î. SL AB .774.

Conform acordului suplimentar nr. 1 din 12 martie 2009, arendașul a convenit cu proprietarii unităților de transport (tractorul) de marcă Volvo FH 12-420 cu n/î. SL AB 774 și remorca de tip Fruehauf Trailer cu n/î. C AU 974, că proprietarii pe parcursul acțiunii contractelor au dreptul de a folosi în scopuri personale aceste unități de transport, sub propria răspundere pentru abaterile de la regulamentul Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto.

De către colaboratorii Serviciului Vamal al Republicii Moldova la postul vamal, Cahul- Oancea la data de 30 septembrie 2010 a fost depistată tentativa de trecere ilegală peste frontiera vamală a unui lot de țigări, fapt asupra căruia a fost intentată o

cauză penală și care reprezintă o abatere gravă de la reglementările vamale. Transportarea a fost efectuată cu automobilul de marca Volvo cu nr. de înmatriculare SL AB 774/ C AU 974, pe care îl administrează întreprinderea SRL „SL-Transgrup”.

Tentativa de trecere ilegală peste frontiera vamală a lotului de țigări a fost făcută de SRL „Aptranstir”, prin tatăl și fiul, Vladimir Perjan și Alexandru Perjan.

Pentru această abatere gravă Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova (AITA), prin dispoziția nr. 34 din 08.12.2009 a retras accesul într-o manieră definitivă a titularilor de Carnete TIR „SL-Transgroup” SRL, iar prin dispoziția nr. 10 din 16.04.2010 i-a aplicat o sancțiune economică (penalitate) în mărime de 2.000 dolari SUA.

Aceste cheltuieli le-a suportat „SL-Transgroup” SRL, necătînd la faptul că vinovat era tatăl și fiul, Vladimir Perjan și Alexandru Perjan care au făcut făgăduieli că v-or restitui toate cheltuielile legate de sancțiuni.

Făcînd abuz de încredere față de „SL-Transgroup” SRL, prin înșelăciune și cu rea voință pîrîții, SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan nu și-au onorat obligațiile asumate verbal. Adresările în repetate rînduri către SRL „Aptranstir” de a le achita sumele datorate nu s-au încununat cu succes.

Prin realizarea dreptului de a folosi în scopuri personale unitățile de transport date în arendă cu abateri grave de la legislația vamală și fiscală SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan au încălcat obligațiile prevăzute de contract și acordul suplimentar nr. 1 din 12.03.2009. Pe motivul excluderii definitive a „SL-Transgroup” SRL din lista titularilor de Carnete TIR aceasta a suportat un șir de pierderi materiale. Astfel nu a fost realizată intenția de înstrăinare a întreprinderii „SL-Transgroup” SRL cu toată averea, inițiată prin contractul nr. 1 din 15.10.2009 dintre Veaceslav Bețîșor și “VICBANCOM”.

Solicită încasarea din contul pîrîților, SRL “Aptranstir” și Vladimir Perjan, a sumei în mărime de 117 278 lei dintre care - 24026 lei, penalități achitate Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto; 22.252 lei, achitățile efectuate pe contractul de leasing; 21.000 lei venit ratat din banii achitați Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto; 50.000 lei, venitul ratat prin imposibilitatea înstrăinării firmei- Societatea cu Răspundere Limitată „SL-Transgrup” și cheltuielile de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 25 noiembrie 2013 acțiunea înaintată de SRL „SL-Transgrup” împotriva SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan privind încasarea penalității și venitului ratat a fost respinsă integral ca fiind neîntemeiată.

La data de 20 decembrie 2013 și suplimentar la 14 februarie 2014 și 21 martie 2014, SRL „SL-Transgrup” în termenul prevăzut de lege a depus apel împotriva hotărîrii primei instanțe, cerînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii instanței de fond și emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2014 a fost respins apelul declarat de către SRL „SL-Transgrup”.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului, argumentele formulate în cererea de apel sunt neîntemeiate.

Totodată, instanța de apel a indicat că, hotărîrea primei instanțe este legală și întemeiată, emisă conform prevederilor art. 239 CPC.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 30.05.2014 SRL „SL-Transgrup” a declarat recurs împotriva hotărîrii instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2014 și a a hotărîrii Judecătorei Centru, mun.Chișinău din 25 noiembrie 2013 cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

În argumentarea recursului recurentul a reiterat argumentele de fapt expuse în cererea de apel, indicînd totodată că instanțele nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de SRL „SL-Transgrup” a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie respins, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Decizia recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

Potrivit materialelor cauzei, Colegiul constată că, la data de 04.03.2009 între SRL „Aptranstir” în calitate de locator și SRL „SL-Transgrup” în calitate de locatar a fost încheiat contractul de locațiune a unei remorci de tip „Fruehauf Trailer” cu număr de înmatriculare C AU 974, anul producerii 2005 pe un termen de 5 ani.

La aceeași dată la 04.03.2009, între Vladimir Perjan în calitate de locator și SRL „SL-Transgrup” în calitate de locatar a fost încheiat contractul de locațiune a unității de transport (Tractorul) de marcă Volvo FH12-420 cu număr de înmatriculare SL AB 774, anul producerii 2002 pe un termen de 5 ani.

La data de 12.03.2009 la contractele de locațiune încheiate la data de 04.03.2009 au fost încheiate cîte un acord suplimentar nr.1 potrivit căroră proprietarii bunurilor, SRL „Aptranstir” și respectiv Vladimir Perjan pe parcursul acțiunii contractelor de locațiune au dreptul de a se folosi în scopuri personale de unitatea de transport (tractorul) de marcă Volvo FH 12-420 cu număr de înmatriculare SL AB 774 și remorca de tip Fruehauf Trailer cu număr de înmatriculare C AU 974, sub propria răspundere pentru abaterile de la regulamentul Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto.

Prin dispoziția nr. 34 din data de 08.12.2009 a Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova emisă în baza deciziei Serviciului Vamal nr.05-4/8878 din 05.12.2009 s-a stabilit faptul că în urma controlului efectuat la data de 30.09.2009 la punctul de trecere Cahul-Oancea de către colaboratorii Serviciului

Vamal a fost depistată tentativa de trecere ilegală peste frontiera vamală a unui lot de țigări, fapt asupra căruia a fost intentată o cauză penală și care reprezintă o abatere gravă de la reglementările vamale, fiind efectuată de către întreprinderea SRL „SL-Transgrup” la care i s-a retras accesul într-o manieră definitivă a titularului de Carnete TIR SRL „SL-Transgrup”.

Mai mult, prin dispoziția Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova nr.10 din data de 16.04.2010 a fost aplicată o sancțiune economică titularului de carnete TIR SRL „SL-Transgrup” în mărime de 2000 dolari SUA ca alternativă de la retragerea accesului de la Carnete TIR.

În speță, SRL „SL-Transgrup” a solicitat repararea prejudiciului cauzat de către SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan dat fiind faptul că transportarea mărfii la data de 30.09.2009 a fost dirijată de Vladimir Perjan și SRL „Aptranstir”, iar șoferul unității de transport, Vladimir Dorofeev, era angajat al SRL „Aptranstir”.

Instanța de fond a respins acțiunea, soluție menținută și de către instanța de apel care a respins cererea de apel declarată de către SRL „SL-Transgrup”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție susține soluția instanței de apel ca fiind legală și întemeiată, pornind de la următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 514 Cod civil obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 1398 alin.(1) al Codului Civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Iar potrivit art. 14 alin.(1) și alin. (2) al aceluiași cod, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.

Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Conform prevederilor art. 610 alin.(1) Cod civil, despăgubirea pe care o datorează debitorul pentru neexecutare cuprinde atât prejudiciul efectiv cauzat creditorului, cât și venitul ratat.

Iar conform art. 1428 Cod civil cel prejudiciat trebuie să aducă proba viciului, prejudiciului și a legăturii cauzale dintre ele.

Instanța de recurs reține că pentru angajarea răspunderii civile delictuale a persoanei fizice sau juridice se cer a fi întrunite cumulativ condițiile esențiale ale răspunderii civile delictuale și anume: existența faptei ilicite lato sensu (infracțiune, contravenție, abatere, delict civil); existența prejudiciului evaluat în bani și a probelor care confirmă quantumul acestuia; existența legăturii de cauzalitate între prejudiciu și fapta ilicită lato sensu. În sensul că prejudiciul să fie cauzat în rezultatul faptei ilicite și nu în rezultatul altor fapte, chiar dacă există conexiune între fapte; existența vinovăției autorului nemijlocit al faptei ilicite. În sensul că prejudiciul trebuie să fie imputabil cuplei sau intenției autorului, neputând fi angajată răspunderea civilă

delictuală atunci când prejudiciul este cauzat în rezultatul cazului fortuit sau a forței majore.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanțele întemeiat au concluzionat că în speță nu sunt întrunite condițiile angajării răspunderii civile delictuale ale SRL „Aptranstir” și ale lui Vladimir Perjan, atât timp cât nu va fi dovedită prin probe concludente, printr-o sentință penală vinovăția SRL „Aptranstir” și ale lui Vladimir Perjan în comiterea faptei ilicite, în speță infracțiunea prevăzută de art. 248 alin.(5) lit. d) din Codul Penal, tentativa de contrabandă în proporții deosebit de mari.

Deși, există pornită o cauză penală în cadrul căreia se cercetează faptul comiterii infracțiunii menționate, Colegiul, la fel ca și instanța de apel, nu se poate substitui organului de urmărire penală și nu poate stabili vinovăția SRL „Aptranstir” și ale lui Vladimir Perjan de comiterea infracțiunii de contrabandă, acesta fiind atributul exclusiv al organului de urmărire penală.

Astfel, din înscrisurile administrate în calitate de probe, Colegiul constată ca fiind fără echivoc faptul că la 30.09.2009 aproximativ la ora 00:10 în zona de control vamal „Cahul-Oancea” în sensul ieșirii din vama Republicii Moldova a fost contracarată de către Serviciul Vamal o tentativă de contrabandă cu țigări în proporții deosebit de mari, prin intermediul camionului de marca „Volvo FH12-420” cu n/î SL AB 774 însoțit de remorca „Freuhauf Trailers” cu n/î CAU 974, la volanul căruia se afla Dorofeev Vladimir, angajat al SRL „SL Transgrup” care transporta marfa care aparținea SRL „SL Transgrup” (f.d. 66-76, 99).

Analizînd datele furnizate de organul de urmărire penală (copia xerox a procesului-verbal al audierii șoferului Vladimir Dorofeev), Colegiul constată că nu există probe concludente cu privire la vinovăția SRL „Aptranstir” și ale lui Vladimir Perjan de comitere a infracțiunii în rezultatul căreia au fost cauzate prejudiciile pretinse de către reclamantul-apelant. Dimpotrivă înscrisurile furnizate de organul de urmărire penală indică asupra faptului că șoferul Dorofeev Vladimir, fiind angajat al SRL „SL Transgrup”, transporta marfa care aparținea SRL „SL Transgrup” (f. d. 66-76, 99, 100-102).

În speță, Colegiul consideră corectă aprecierea instanței de apel de a nu fi reținute declarațiile șoferului Dorofeev Vladimir date în cadrul urmăririi penale, ca o probă concludentă în vederea angajării răspunderii SRL „Aptranstir” și ale lui Vladimir Perjan, atîta timp cât organul de urmărire penală nu va decide în acest sens. Adică, este prematură și contrară prezumției de nevinovăție, acuzarea unei persoane fizice sau juridice de comiterea sau participarea la comiterea unei infracțiuni, atîta timp cât organul de urmărire penală care anchetează cazul, nu va decide punerea sub învinuire a lui Vladimir Perjan sau punerea sub învinuire a persoanei juridice SRL „Aptranstir”.

Colegiul reține ca justă și concluzia instanței de apel conform căreia, adotarea unei soluții contrarii, adică recunoașterea vinovăției SRL „Aptranstir” și ale lui Vladimir Perjan și angajarea răspunderii materiale a persoanelor nominalizate, are caracter prematur, nefiind prezentate instanței probe cu privire la rezultatul urmăririi penale. Or, nu este admisibilă învinuirea abuzivă a unor persoane care beneficiază de prezumția de nevinovăție, potrivit art. 8 din Codul de Procedură Penală și art. 6 din CEDO.

Mai mult ca atât, identificarea autorilor și a tuturor participanților la săvârșirea unei infracțiuni, instigatori, complici etc. nu intră în competența materială a instanței civile, fiind un atribut exclusiv al organului de urmărire penală.

Reieșind din cele expuse, Colegiul conchide că argumentele reclamantului cu privire la faptul că declarațiile lui Dorofeev Vladimir date organului de urmărire penală pentru admiterea acțiunii, cât și că acestea reprezintă veritabile depoziții, împrejurarea că Dorofeev Vladimir avea sau nu avea raporturi de muncă cu SRL „Aptranstir”, sau că raporturile contractuale ale SRL „Aptranstir” pe de o parte și SRL „SL Transgrup” pe de altă parte cu privire la camionul și remorca cu care s-a săvârșit tentativă de contrabandă, sunt lipsite de relevanță și nu pot contribui la soluționarea prezentului litigiu, în folosul reclamantului-recurent, atâta timp cât organul de urmărire penală nu va identifica autorul și participanții care se fac vinovați de comiterea infracțiunii și nu vor fi întrunite cumulativ condițiile esențiale ale răspunderii civile delictuale.

Astfel, Colegiul conchide că doar în sarcina autorului și participanților la săvârșirea infracțiunii poate fi pusă obligația de a repara prejudiciile cauzate în rezultatul infracțiunii solicitate de reclamantul-recurent cu titlu de penalități achitate Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto în sumă de 25000 lei, 22252 lei, achitățile nejustificate a sumelor pe contractul de leasing; 21000 lei, achitați Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto și a 50000 lei, venitul ratat prin imposibilitatea înstrăinării firmei SRL „SL-Transgrup” și prin urmare instanțele corect au apreciat probele în situația din speță.

În contextul dat, Colegiul apreciază critic argumentele recurentului cu referire la faptul că concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, și că instanțele au aplicat eronat normele de drept material, deoarece susținerile date nu au suport legal, mai mult că vin în contradicție cu cele relatate mai sus.

Astfel, Colegiul constată netemeinicia criticelor formulate în recurs, care, în esența lor, sunt similare argumentelor invocate în apel și sunt expuse asupra circumstanțelor, cărora le-a fost dată o apreciere corectă.

Concluzionând, Colegiul conchide că decizia recurată este adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării pricinii au fost create condiții obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

În astfel de circumstanțe, reieșind din situația de fapt stabilită și conform normelor de drept material enunțate, Colegiul consideră că instanțele corect au examinat pricina în fond, temeinic și legal au respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de SRL „SL-Transgrup” împotriva SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan privind încasarea penalității și venitul ratat.

Astfel, Colegiul, analizând materialele la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este una legală și întemeiată.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit atestă că motivele de casare invocate de recurent nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării recursului și acesta urmează a fi respins ca nefondat.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de SRL „SL-Transgrup”.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2014, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a SRL „SL-Transgrup” împotriva SRL „Aptranstir” și Vladimir Perjan privind încasarea penalității și venitului ratat.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea